

SPodbujanJE GOVORNO-JEZIKOVNEGA RAZVOJA

OD NOVOROJENČKA DO 3. LETA

- Otrok naj se samostojno hrani, saj z nošenjem hrane v ustno votlino, manipulira z jezikom, ustnicami, lici in zobmi.
- Otrok naj ima dudo le za čas pomiritve.
- Igramo se igre za izpihovanje, npr. pihanje slamice ali mehurčkov.
- Kadar otrok nekaj želi, ga spodbudimo, da izreče glas/besedo (primer: ko je otrok žejen, pokaže na lonček. Namesto, da otrok za komuniciranje uporablja kretnje, ga spodbudimo, da nam svoje želje pove z glasom ali besedo).
- Pri izbiri risank smo pozorni na dinamiko govora; počasi in razločno.
- Z otrokom večkrat preberemo isto pravljico, pri tem pustimo da sodeluje, poimenuje kar vidi v ilustracijah. Pravljica naj bo primerna njegovi starosti.
- Otroku opisujemo, kar vidimo v kratkih stavkih.
- Igramo se bibarije, deklamacije in prstne igre.
- Svoj govor upočasnimo, zato da postane melodičen.
- Izogibamo se pomanjševalnic in otroškega govora.
- Vzemimo si čas, saj otrok za izgovor enega glasu, lahko porabi 8 sekund (Vogrič, b.p.).

OD 3. DO 6. LETA

- Otrokovo nepravilno besedo ne popravljamo, temveč jo pravilno ponovimo.
- Širimo besedni zaklad z branjem pravljič, izštevank, petjem pesmic...
- Spoznavamo različne vrste literature.
- Igramo se vaje za razvoj govornih organov.
- Igramo se vaje slušnega razlikovanja (B. Šumak, 2018).

KAKO PREPOZNATI GOVORNO-JEZIKOVNO MOTNJO?

- Otrok se ne odziva na zvoke.
- Ne vzpostavlja očesnega kontakta.
- Ne kaže s prstom/pomaha »pa-pa.«
- Ne beblja in čeblja.
- Se ne odziva na svoje ime.
- Govor se slabša.
- Ne pokaže »kje je medo, skodelica, piškot« itd.
- Besed ne povezuje v dvo-besedne povedi »To avto. Mami sok.«
- Govor je zelo slabo razumljiv
- Večino glasov še ne izgovarja.
- Povedi imajo veliko slovničnih napak (napačen besedni red, skloni, izpušča veznike, predloge).
- Ne kaže zanimanja za okolico in ljudi (S. Levč, 2014).

VIRI IN LITERATURA

Grobler, M. (1985). Govorni razvoj, razvojne težave in govorne motnje. Obzornik Zdravstvene Nege, 19(3/4), 190–197.

Kovačević Gao, A. (2022). Zgodnja logopedška obravnava otrok. Pridobljeno s: <https://www.zd-mb.si/Portals/0/Docs/Razvojna/ZGODNJA%20LOGOPEDSKA%20OBRAVNAVA%20OTROK.pdf> 19. 2. 2023

Levc, S. (2014). Liba laca lak: kako pomagamo otroku do boljšega govora. Ljubljana: samozaložba.

Mauko, L. (b.d.). Govorno-jezikovni razvoj otroka: od bebljanja do pripovedovanja. Pridobljeno s: <https://www.center-motus.si/govorno-jezikovni-razvoj-otroka/>

Vogrič, B. (b.p.) Starši ste otrokov govorni vzor. Pridobljeno s: <https://govorise.metropolitan.si/zanimivosti/benjamin-vogric-starsi-ste-otrov-govorni-vzor/>

Šumak, B. (2018). Govorno-jezikovni razvoj otrok. Pridobljeno s: <https://www.vrtec-ms.si/storage/app/datoteke/razno/predavanje%20logoped.pdf> 19. 2. 2023

GOVORNO-JEZIKOVNI RAZVOJ V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

Otrok začne spoznavati svet ne le skozi oči, ampak tudi skozi govor.

L. Vigotski

GOVORNO-JEZIKOVNI RAZVOJ

Razvoj govora in jezika sta ključnega življenjskega pomena, saj predstavljata osnovo za vsakdanjo komunikacijo. Govor in jezik se med seboj tesno prepletata. Govor zajema način izgovarjanja besed in vključuje artikulacijo, uporabo glasilk za ustvarjanje govora ter ritem govora, medtem ko se jezik navezuje na besede in na celoten simbolni sistem, s katerim si lahko posamezniki, ki govorijo isti jezik, delijo svoje ideje in sporočajo misli (L. Mauko b.d., po Asha, b.d.).

Govorno-jezikovni razvoj se začne ob rojstvu in se intenzivno razvija v predšolskem obdobju. Otrokov govor se lahko nemoteno razvija, v kolikor je otrok telesno in duševno razvit, ima zdrav sluh, pravilno razvite govorne organe (usta, ustna votlina, jezik, zobe) ter ima pozitivne spodbude iz okolja (B. Šumak, 2018).

Na govorno-jezikovni razvoj vplivajo notranji (spol in genetika) in zunanji dejavniki (družina, socialno-ekonomski dejavnik in vrtec), A. Kovačević Gao, 2022).

FAZE RAZVOJA

Razvoj govora delimo na dve obdobji, in sicer na predjezikovno obdobje in jezikovno obdobje.

PREDJEZIKOVNO OBDOBJE

Predjezikovno obdobje poteka od rojstva do pojava prve besede. V tem obdobju se postavi osnova komunikacije. Otrok se v tem obdobju nauči poslušati, opazovati, posnemati in spozna spretnosti neverbalnega komuniciranja (S. Levč, 2014).

JEZIKOVNO OBDOBJE

Jezikovno obdobje se začne z otrokovo prvo besedo, kjer otrok spozna, da besede predstavljajo predmete, misli, osebe, gibanje... Kmalu za tem sledi pojav prvih stavkov in rast besedišča (S. Levč, 2014).

GOVORNO-JEZIKOVNE MOTNJE

V otrokovem razvoju se lahko pojavijo tudi govorno-jezikovne motnje. O teh govorimo, kadar govor otroka odstopa v tolikšni meri, da pritegne pozornost poslušalca sam način govora in ne vsebina (M. Grobler).

Pri otrocih z govorno-jezikovnimi motnjami opazimo:

- motnje izreke glasu (zamenjava glasu, nepravilni izreka glasu ali skupine glasov);
- jezikovne motnje (težave z razumevanjem, branjem in pisanjem);
- motnje tekočnosti.

VZROKI

Na nastanek govorno-jezikovnih motenj vpliva več dejavnikov. Eden izmed pomembnejših je tudi dlje časa trajajoča sesalna navada:

- pretirana uporaba dude;
- sesanje prsta;
- premalo motoričnih izkušenj s hrano;
- predolgo hranjenje po steklenički (A. Kovačević Gao, 2022).